

ΑΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΩΠΑΙΔΕΩ

FORTUNAT STROWSKI
ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΟ Τ

Η ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ

ΤΟ ΣΟΝ

Έχει ή καρδιά μουσιμένο
στα το καυμένο
μια άγνη αιτόπου εις ποιά μέρη
στη περιστέρι;
Αγιάτο στο πλάσι δά ελα
κι' αυτή δεν έβρει τίς το βράδυ
που μ' άναψε τον...

Αλλοίμονον! άθώροτος μπροστά της
θα διαβαίνω,
παντοτεινά στο πλάι της
με βλέποντι κι' όμως μόνο,
έτσι θα χάσω της ζωής
και το στεγνό μου χρόνο
τίποτε δίχως να ζητώ
και τίποτε να παίγναι.

Αυτή, κι' ως είναι τρυφερή
κι' είναι γλυκειά ή καρδιά της,
θ' ακολουθεί το δρόμο της
χωρίς ποτέ ν' άκούση
το έρωτικό μου μούρημα
που ύψο στο πέρασμά της.

Σε χρέος ίερο πιστή
και με ψυχή και σώμα,
διαβάξοντας τους στίχους μου
πουναι άπ' αυτή γεμάτοι,
— ποιά είναι ή γυναίκα αυτή; θα λέει
και δε θα νοιώθει άκόμα!

Μετάφρ. ΘΕΜ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Στο προηγούμενο τεύχος μας είχαμε δημοσιεύσει μία ανέκδοτη μετάφραση του Σοννέτου του 'Αρβέρ απ' το Μαλακάση: Περίφημη μετάφρασι, όπου ο Γάλλος ποιητής ξανακατακτά την ελληνική άθανασία. Σήμερα άναδημοσιεύουμε μία άλλη, παλαιά, μετάφρασι του τραγουδιού απ' τον κ. Θεμ. 'Αθανασιάδη. 'Αλλά ο κατάλογος των ελληνικών μεταφράσεων δεν εξαντλείται έδω, υπάρχουν πολλές άκόμα. Το ιστορικό αυτό συννέιο ίσως είνε (μαζύ με το «Κοράκι του Πόε») το πιο πολυμεταφρασμένο ξένο ποίημα στη γλώσσα μας. Θυμούμαστε προχείρως μία μετάφρασι του Δροσίνη, άλλη του Γ. Σημηριώτη, άλλη του Σπ. Θεοδωρόπουλου. Παρακαλούμε τους άναγνώστες μας, που έχουν υπόψει τους άλλες, να μας τις έστέλναι. Θ' άξιζε ίσως ν' άναδημοσιευθούν όλες μαζί, όχι βέβαια για να συγκριθούν, αλλά επιτέλους για να δείξουν ένα πλήθος από μεταφραστικές ιδιοσυγκρασίες. Με την εύκαιρία αυτή όπωσδήποτε θα μπορούσε κανείς να φιλοσοφήση για τη δόξα και τα καπρίτσια της. 'Ο Φελίξ 'Αρβέρ (1806—1850) έγραψε άναρίθμητα έργα. Κανείς δεν τα ξέρε. Έφτασε όμως ένα μικρό ποίημα — το συννέιο αυτό που πήρε μάλιστα ως μόνο τίτλο του το όνομα του ποιητή του — για να τον παραδώση στην αιώνιότητα. 'Οπου άποδεικνύεται ότι δε χρειάζονται τα πολλά. ("Όπως δεν άρκοουν ούτε... τα άπλως λίγα).

ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ

Στο εξαίρετο άρθρο του ύφηγητού κ. Γ. Παγκάλου, που έδημοσιεύσαμε στο προηγούμενο τεύχος μας, «παρεισέφρυνε» ένα κεφαλικό λάθος: ο Φώτης Φωτιάδης έγινε 'Ελισσαίος Γιαννίδης. 'Ενώ δεν είναι. 'Ελισσαίος Γιαννίδης είναι ο Σταματιάδης. 'Η σύγχυσις όφείλεται ίσως στο γεγονός, ότι και οι δύο τους είναι Πολίτες και γλωσσολόγοι. 'Αλλά πώς παρεισέφρυνε το λάθος, άφοι στο χειρόγραφο του κ. Παγκάλου δεν υπήρχε τέτοια πλαστοπροσωπία; Μυστήριο! "Αν έπρόκειταν οι κ. κ.

(Συνέχεια στη 2α σελίδα).

αυτά τα ζητήματα σκέφθη, έφαρμόση μία μέθοδο πειχία και δραστηκή, αλλά κανή να εξασφαλίση την ακρίβεια του έργου. 'Αντί δι να φέρνη σε άμεση έπαφή λυτικό ύγρο με τον μουσικό ξέθετε το έργο στους άτιμους του οινόπνευματος. 'Ο πλοιοθετείται πάνω από το τελευταίο οινόπνευμα,

"Αν αύριον χαράματα
Μυρίσης θυμιάματα
Κι' ο κράκτης με διαλαλεί
Μετρίασε τον πόνο σου,
Τόν σύντροφο των χρόνων σου
Φωνή του Πλάστου προσκαλεί
Θρηνώδες φέγγει Σάββατον...

Ο Τανταλίδης έχει ιδιαίτερη σημασία για τα πράγματα που άγαν. Αυτό δημιουργεί μία γενική άναστάσιση. Λέγουν ότι ή άνανέωσι του ενδιαφέροντος των "Αγγλων για το Ρίντυαρ Κίπλιγκ, του παρατηρείται τώρα τελευταία, όφείλεται μάλλον εις πολιτικούς λόγους παρά σε μια ειλικρινή άγάπη των γραμμάτων. 'Ο Κίπλιγκ κατέκτησε πολύ γρήγορα τη μορφή εκείνη της δόξης που είναι ή μόνη άληθινή και πραγματική, εκείνη που διαφεύγει από την κρίση των μορφωμένων, μιας φυλής ιδιότροπης, έτοιμης πάντα να τρέξει πίσω από νέους θεούς, να θυσιάση τα θθεσινά της είδωλα χωρίς να γνωρίζει τις περισσότερες φορές γιατί προτιμά τον ένα συγγραφέα από τον άλλον.

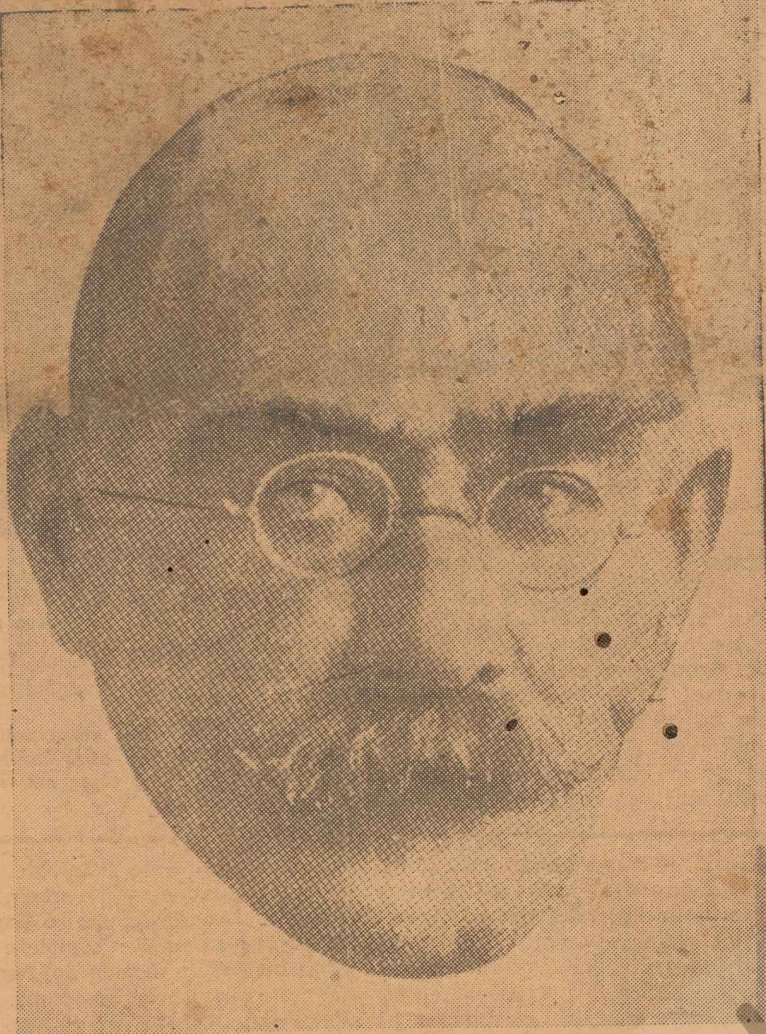
"Αν μερικά όνόματα είναι προορισμένα να παραμείνουν, να έπιπλεύσουν στον άκεανό της σύγχρονης εύρωπαϊκής παραγωγής, βρίσκω ότι άνάμεσα σ' αυτά θα είναι και τα όνόματα του Ρίντυαρ Κίπλιγκ και της Σέλμας Λάγκερλεφ. Και τοιούτο γιατί οι συγγραφείς αυτοί δεν έγραψαν μόνο για τους έκλεκτους. "Αγγιξαν το άπέραντο κοινό του άγνωστου την προσωπικότητα του συγγραφέως και τον θεωρεί θρυλικόν όσο και τα δημιουργήματά του. 'Η μεγάλη δόξα άρχίζει από τη στιγμή που διαγράφεται κατά το ήμισυ το όνομα εκείνου που την κατέκτησε.

'Ο Ρίντυαρ Κίπλιγκ μας άπεκάλυψε έναν δλόκληρο κόσμο. Και όχι μόνο τις 'Ινδίες και μαζύ των το πρόβλημα του πολιτισμού. 'Ο κόσμος, ο δικός του, είναι ο κόσμος των σχέσεων του άτόμου με ό,τι τον περιβάλλει και κάποτε τον ξεπερνά. Πρώτ' απ' όλα είναι ή σχέση του Εύρωπαίου με τον 'Ασιατή, έπειτα του ανθρώπου με τα ζώα, με τ' αντικείμενα που κατεσκεύασε ο ίδιος, που τον ύπακούουν συντρίβοντάς τον συγχρόνως κάποτε, τέλος με τα υπερφυσικά στοι-

χετάσας, τις αντικυβίστουνται από μέσ.

Το «τέ» είναι μία σειρά μεθοδικών παρατηρήσεων που βαθμολογεί τις ήθικας και διανοητικές δυναμικές του άτόμου. 'Εάν οι ύπολοι επιτύχουν εισέρχονται εις λέγιον.

Και καταφθάναν άνήκουν, κίνητον. Οι άπ' θεοί. Χωρίς κανείς ύβριγραφεί άβιβλία που γράφονται βιβλία. Και διηγήσεις δεν έκαμε τη χείρα του να παίξη επάνω από μία τόση άπέραντη ποικιλία. Υπάρχει στον Κίπλιγκ ένας πρωτεύσιμος άληθινά μυθώδης, το χάρισμα του έκφράζει με τα λόγια την κατάσταση τόσο άνόμων προσώπων, που ή μεγαλοφυΐα του δεν μοιάζει με καμμιάν άλλην. Γιατί και αν παρουσιάζει όπως στα παλιά ποιήματα της

Ρίντυαρ Κίπλιγκ

άνθρωπότητος το γυιό της Γης συμπλεκόμενο με τις τιτάνιες δυνάμεις της φύσεως, εκείνος μόνο μπόρεσε να προσθέσει στο έπικό αυτό πανδαίμονιο την ιστορία των αγώνων που γεννιούνται, έπί παραδείγματι, μεταξύ διαφόρων πραγμάτων που άποτελούν μία άτμομηχανή σιδηροδρόμου, όπως στο «007», ή άνάμεσα στα ύποτρίζοντα κομμάτια ενός έμπορικού πλοίου, όπως το «Καράβι που βρίσκεται στον έαυτό του». 'Ο Ρίντυαρ Κίπλιγκ είναι ικανός να κάμη να μιλήσουν οι μέλισσες μιας κυψέλης ωςάν άρχαίοι 'Ινδοί θεοί. 'Εχει

Στο σημερινό τεύχος:
(9η σελίς)

"Η ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ"

Ανέκδοτα ποιήματα των:
Μ. ΤΕΙΡΙΜΩΚΟΥ
ΑΛΕΚΟΥ ΦΩΤΙΑΔΗ
ΓΕΡ. ΚΑΣΟΛΑ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ
ΔΗΜ. ΣΤΑΗ

τέτοια οικειότητα με τα τσακάλια όσο και με τα φαντάσματα, και τα όνειρα. 'Ακούει και καταλαβαίνει αυτά που λένε οι έλέφαντες τόσο φυσικά ωςάν να ήσαν γλώσσα των Μπενγκαλί. Δεν άγνοεί τίποτα από όσα μωρμυρίζουν τα πρόσαιθήματα και όσα σκέπτονται οι φαίριαι. 'Αν ό πλανήτης μας μαζί με ό,τι τον περιβάλλει μπορεί να έκφρασθί με την ανθρώπινη λαλιά, έκφράζεται με τη φωνή του Ρίντυαρ Κίπλιγκ. 'Όταν μιλά για κόσμους που ξεπερνούν τον δικό μας θυμούμαι μία από τις πιο

όμορφες νοβέλλες του Κίπλιγκ: Τα παιδιά του Ζωδιακού.

Και ο τόνος άκόμα της άφηγέως προσθέτει στην άφήγησιν ότι είναι άπαραίτητο για να γίνη πιο πιστευτή. 'Η μέθοδος του Ρίντυαρ Κίπλιγκ είναι ή μέθοδος των άρχαίων ποιητών, των τροβαδούρων ή άκόμη και των άφηγητών εκείνων της "Ανατολής που συμπλέκουν άτέλειωτα μέσα στα άράπικα καφενεία ιστορίες και ιστορίες. Δεν γράφει: μιλά. Είναι ο άνθρωπος που στο τέλος ενός δείπνου, πάνω σε μια γέφυρα βλοίου, μέσα σε μία μπυραρία ή σ' ένα δρόμο, μέσα στο διάδρομο του βαγκόν-λι, σάς περιγράφει κάτι τι που του συνέβη. 'Η άφήγησις εί-

ναι έμπιστευτική και πολυποίκιλη, με άποσιωπήσεις, με έκρηξεις φωνών, ύπαινιγμούς, με πράγματα που μόλις τα ξέρετε ή που δεν τα ξέρετε καθόλου. Τοποθετεί μέσα στη διήγησή του ό,τι σάς είναι γνωστό από τη ζωή του και ό,τι σάς είναι άγνωστο. 'Όταν ή ιστορία είναι άπίστευτη διατηρεί και ο ίδιος τον σκεπτικισμό του, και όσώσο γνωρίζετε καλά ότι δεν λέει ψέμματα, έφ' όσον φοβάται άκόμη. 'Εάν ή ιστορία είναι αίσθηματική δεν διστάζει να την γελοιοποιήση για να μην πέση στη μαγιέρα. 'Αν είναι τραγική μένει ήρωας, αν είναι όμη και βίαιη δεν φοβάται να την κάμη λυρική. Με τους διαφορετικούς αυτούς τρόπους άγγίζει τον ανθρώπινο τόνο. Μπορείτε να τον πιστέψετε. Είναι έδω και σάς πιάνει το χέρι, δεν σάς πείθει, αλλά σάς εξαφνιάζει, έχετε περισσότερη πίστη στη φιλαλήθεια των μαρτυριών των παρ' στην αυθεντικότητα των δικών σας — σάς έχει κατακτήσει και μάλιστα για πάντα.

EDMOND JALOUX

ταν διάσημη για τα σχολεία της. 'Απομονωμένη στην άκρη της Εύρώπης ή χιλιανδία συνεκέντρωνε την με την εύκαιρα διανοητική και θρητικής 300ετηρίδος, άκόμη το ύπόλοιπο στην 'Ολλανδία ήταν θαυμάσιον τη «Νυκτερινή περπατά» της άποκαλύψεως. Το

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ:
Έτσι είναι ο κόσμος
(Θεατρικό έργο—συνέχεια)

ΑΝΝΑΣ ΚΑΤΣΙΓΡΕ:
Σεξουαλική διαπαιδαγώγησις
ΠΩΛ ΜΠΟΥΡΖΕ:
'Η Πρωτοχρονιά ενός δημοσιογράφου
(Διήγημα)

ΤΗ. ΣΙΣΣΟΝ:
'Η άνακαίνισι του Ρέμπραντ

Π. ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ:
Βασικά προβλήματα της Τέχνης

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΑΛΛΑΟΥΝΗ:
'Η μουσική έξδομας

ΑΛΚΗ ΘΥΛΟΥ:
'Η κριτική του βιβλίου

ΜΠΟΥΡΖΕ ΚΑΙ ΦΡΟΫΝΤ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

Τα «Νεοελληνικά Γράμματα», που φιλοξένησαν το άρθρο μου για τον Μπουρζέ, βρίσκουν ότι ο Γάλλος συγγραφέας «δεν καλοτέραςε στα χέρια μου» και μου αντίτασσαν —ρωτώντας μου τι έχω ν' άπαντήσω σ' αυτό — μία κρίση του Μητροπολίτη Λαοδικείας Δωρόθεου που έκθειάζει τον Μπουρζέ ως τον άνθρωπο που «φανέρωσε στον κόσμο την ψυχανάλυσιν πολύ πριν την άνακαλύψει» ο Φρόυντ...

Δεν έχω καμμιά δυσκολία να δεχθώ τη διαβεβαίωση των «Ν. Γράμμάτων» ότι ο άγιος Λαοδικείας είναι «ένα πρώτης τάξης φιλολογικό ταλέντο» — τόσο μάλλον που ως τώρα δε μου έτυχε να διαβάσω τίποτα με την ύπογραφή του. Δε βλέπω, έπίσης, τί έμποδίζει να ναι «πληροφορημένος» όςό λίγοι κριτικοί, όπως... με πληροφορούν πάλι τα «Ν. Γράμματα», Μήπως κι' ο άββας Μπρεμόν, μολονότι κι' αυτού το βασίλειο δεν ήταν «του κόσμου τούτου», δεν έγραψε για την «καθάρσι ποίηση» ωραιότερες και βαθυστοχαστές κριτικές σελίδες; Στην περίπτωση όμως του Μπουρζέ, ο άγιος Λαοδικείας έπεσε έξω. Έκανε μία σύγχυση, που την κάνουν, είν' αλήθεια, και πολλοί άλλοι (όλοι όσοι μιλάν για τον Φρόυντ δίχως να έχουν έπιστημονική ιδέα της θεωρίας του, και της ψυχιατρικής του μεθόδου), χωρίς, όςό τότε, να φτάσει κανείς άλλος έκτός απ' αυτόν να διατυπώσει αυτή την «hepau-mi-te», όπως θα έλεγε ο Φλωμπέρ: ν' άποκαλέσει τον Μπουρζέ Κολόμβο και τον Φρόυντ 'Αμερικό της ψυχανάλυσεως. Έκανε σύγχυση μεταξύ ψυχανάλυσεως και... Ψυχανάλυσεως, δηλαδή: μεταξύ της γενικής έννοιας της λέξεως και της ειδικής έννοιας που έδωσε σ' αυτή ο Φρόυντ.

Πραγματικά: ή ψυχανάλυσις που κάνει στα μυστηριώματά του ο Μπουρζέ κι' ή Ψυχανάλυσις που έφαρμάζει στους άρρώστους του ο

Η ΣΜΑΡΩ ΚΑΙ Ο ΜΑΝΝΑ ΤΗΣ Η ΕΤΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ!

ΤΡΙΠΡΑΚΤΗ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΑΪΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ
Πρωτοεγχείρησε Τη Τρίτη, 16 'Ιουλίου 1935 στὸ Θέατρον Ἀλίκης ἀπὸ τὸν Θίασο Ἀλίκης—Λογοετιδίη—Μουσούρη

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

ΑΝΟΣ (ποὺ μένει τὴ θέσι του σὲς στυλός, σκοπεύον):
Κι' ἐγὼ θαμάρω...
καὶ αὐτὴ τὴν ἀγά-
τη... στὴ μηρυκία
του!... (Πετὰ κά-
που τὴ βοδερὰ του καὶ
τὸ σακκάκι του καὶ
σουλταράει): Καὶ τώρα ἔρχεται συ-
χνά... Χαί! γέ, ἐπὶ καὶ τοὺ λόγου της
μοὶ βάρηται καὶ μοὶ στολίζεται... Χαί!
γυ! (Ἀξαυα, πετώντας καὶ τὸ κα-
πέλα του): Μὴ δὲν εἶναι ὁ Νόντας...
Μὰς... καὶ τάχει μὴ κανέναν ἄλλον...
Ἀρ σὺ δούλο! Καὶ τί μὴ νοῦξαι ἑ-
καὶ τὴν δούλῳ καὶ φέροναι ἐδῶ τὴ
Βιγνίλ... Ἐτοί εἰν ὁ κόσμος, κὺρ
δούλο!

ΑΝΟΣ (ἀποστρέφεται πρὸς τὸ παράθυρο
πρῶτον, προσφωτίζον, κἀνέοντας πλινχτὰ
Πιερ! Πιερ! Σμαρῶ!): Καὶ ξεναυχιστὰ
δυνατότερα).

ΑΝΟΣ (ποὺ κείνη τὴ στιγμή βρι-
σκήται κοντὰ στὴν ἀριστερὰ πόρτα,
στέτην ἀρχὴ δὲν ἀκούει. Ἐπειτα ὁμοῦ ἀ-
κούει, γυρίζει καὶ βλέποντας ἕνα καὶ
κοιταίνον νεόν, τρέχει πρὸς τὸ παράθυρό
πρῶτον, σκοπεύον): Τὴ βλέπει...

ΠΑΥΛΟΣ (ἀπ' ἔξω, τραυματισμένος):
Τίποτε!... Παργόν!... Ἐκαμα λάθος!
(Κάνει νὰ φύγῃ).

ΑΝΟΣ (Σμαρῶ): Ἄκου!...Κόρε!...
(Ὁ Ὁ Παῦλος γυρίζει): Παργόν μ' ἐ-
γώ!... Γιατὶ χτυπήσατε τὸ παράθυρό
μου! Τὴ λάθος ἐκάματε: Θέλατε νὰ
χτυπήσατε τὸ διαπλόν; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ
εἶναι τὴ κοιλίαν μου. Θέλατε τὸ ἀπὸ
δύο; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ εἶναι τὴ κοιλίαν
μου. Τὴ λάθος!

ΠΑΥΛΟΣ: Κανέν' ἀπὸ τὰ τρία! Ἐ-
καμα λάθος στὸ σπῆτι, στὸν αὐτὴν. Μὲ
συγχωρεῖτε! (Κάνει νὰ περῇ πρὸς τὸ
θύρα).

ΑΝΟΣ (ἀκούων): Τρέχει, ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ βί-
θου, πετιέται στὴν αὐτὴν, σκοπεύον τὸν
Παῦλο καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν τραβήξῃ
μέσῳ: Στάσου, σὺν λέω! Ποῦ πάει;
Χτύπησε τὸ παράθυρό μου, θὰ μοὶ δώ-
σῃ ἐξήγησιν. Ἐτοί εἰν ὁ κόσμος!
Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος τοῦ μοναδίου.
Ἐπὶ ποῦ εἶσαι;

ΠΑΥΛΟΣ (ἀντιστοιχίζοντας): Μόλι-
σταί!... Νὰ σὲς ἐξηγήσω... Μὴ μὲ τρα-
βάτεις... Εἶμαι...

ΑΝΟΣ: Ὅχι ἐδῶ! Νὰ ξεσκω-
ρῶμε τὴν αὐτὴν θέλεις;

ΠΑΥΛΟΣ: Πάμε στὸ δρόμο.

ΑΝΟΣ: Νὰ ξεσκωρῶμε τὴν γειτο-
νὰ θέλεις; (Τὸν τραβᾷ δυνατῶς): Ἐλα
μέσα! Τὴ φράδα; (Τὸν μὲναι): Δὲν
ἀφίνει καὶ κλείνει τὴν πόρτα): Ἐτοί!

Τὸ σπῆτι μου εἶμαι, τὴ δὲν καὶ σκω-
νῶ... Νὰ βάλω καὶ τὸ σακκάκι μου (φορεῖ
τὸ σακκάκι του) καὶ ἐξηγήσω σὺν ἀν-
τα, σὺν αὐτῇ. (Βλέποντας πρὸς τὸ
Παῦλον κινεῖται ἐπιστὰς τὴν νύχτα)
του): Μὴ φράδα, σὺν λέω! Νά, οὐτε
πιστώλια ἔχω, οὐτε μαγαζία. Δὲν τὰ
ἔξω ἐγὼ οὐτε. Μανθόνει εἶμαι, σὺν
εἶπα. Κάποτε! Δὲν εἶμαι χωριστῇ. (Α-
ναύα): Κάποτε!! (Ὁ Παῦλος κἀβεται
σὺν ἀντύπῳ): Ἐτοί ντε! νὰ κάσῃ
δὴν. (Κάβεται): Μὰ μοὶ κατανοεῖται
ποὺ δὲν ἔχω νὰ σοὺ προσφέρω καὶ ται-
γῶ...

ΠΑΥΛΟΣ: Νὰ σὲς προσφέρω ἐγὼ.
(Βγάζει τὸ πακέτο του).

ΑΝΟΣ: Εὐχαριστῶ. Ἐκοφα τὸν
καπνὸ ἐξαιτίας τὰ ἄλλα...

ΠΑΥΛΟΣ (ποὺ ἔχει συνάβει λίγο):
Καλὰ κάματε, μπράδω! (Φινάει τὸ πα-
κέτο του).

ΑΝΟΣ: Ἀηδῶ! ἔς ἔκανα ν' ἄλ-
λούσι!... (Σὰ ν' ἀργήσει πάλι): Δού-
λῳ, λέγε!

ΠΑΥΛΟΣ: Μά... τί νὰ ποὺ δὲν
μὲ πιστεύετε; Σὰς εἶπα, ἐκαμα λάθος.
Γύρευε ἐνα πρόβλημα... ἐνα φίλο μου...
ποὺ κἀβεται στὸ δρόμο τοῦτο, σὲ μὴ
πληκτικαῖα, σὺν τὴ δική σας... Νά,
τότε θυμάται. Εἶναι λίγο πρὸς πᾶν...

Καὶ γὰρ μοὶ ἐπαρῆκα νὰ πηγαῖν
(σπῶνεται) γιατί μὲ περμένει...

ΑΝΟΣ: Κάποτε, κάποτε, παλαιό-
τα! (Ὁ Παῦλος ξενακίδεται): Ἀκούω αὐ-
τά! Ἀχρὰ νοῦξαι πὸς τρώει: Ἀρ πῆ-
γαντες νὰ βρῇ φίλο σου, τὸ παρὰ-
θυρο δὲν χτυπήσας μὲ φόβο καὶ
μὲ τρώει: Ἡ δὲ τοῦδ' ἔχει τὴ φωνὴν
ἐν τὴν ἔσορα; (Φωνάζει): Κό-
σταί!... Μίμη!... Ἀντρέα!... (Ἀπό-
στο): Φιλανδῶ σου γύρευες, πὸς τὸ κα-
βάρ!

ΠΑΥΛΟΣ: Πῶς; Ὅχι!

ΑΝΟΣ: Νά! νὰ! Θηλυκό! γυ-
ναῖκα!

ΠΑΥΛΟΣ: Καλὰ, καὶ μ' αὐτό;

Γύρευε μὴ φιλενάδα μου. Ἐ' ἄλλο σπῆ-
τι. Τὴ σὲς ἐνδιαφέρει ἔσας;
ΑΝΟΣ: Ἀλλοῦ! Θὰ γύρευες τὴ
φιλενάδα σου, καὶ δὲ θέλεις τὸ σπῆτι
τὴς ἀπὸ σοῦ μ' ἀνακατοῦ; Ἐδῶ τὴ γύ-
ρευες, στὸ δικό μου. Αὐτὸ ἐδῶ ἔχεις
ἀπὸ σοῦ μ' ἀνακατοῦ, ἀφ' ἑξ' χτύπησες
ἐκεῖνο τὸ παράθυρο... Σιωπή!... ἀκου-
γε!... Μὰ στὸ σπῆτι τοῦτο, δὴν μόνον
θληνὰ πᾶρξον: ἡ γυναῖκα μου κ' ἡ
κόρη μου. Λοιπὸν, λέγε γρήγορα. Γιὰ
ποῦν ἤθελε; κοιτᾷς χτύπησες τὸ πα-
ράθυρο; Τῆς γυναῖκας μου;

ΠΑΥΛΟΣ (Σμαρῶ): Μὰ κὺρ Θάνο;
Τ' εἰν' αὐτὸ πὸς λέτε;

ΑΝΟΣ: Ἐγὼ τὸν λόγον μου ποὺ σὲ
ρωτῶ, τὸ καταλαβαίνεις; Θέλω νὰ
μᾶθο! Νὰ μᾶθο καὶ νὰ σ' ἀφήσω νὰ
πάς στὸ καλὸ ὅπως ἤθελε. Λοιπὸν, γιὰ
τὴ γυναῖκα μου;

ΠΑΥΛΟΣ (ἐξεγείρεται, σπῶνεται):
Τὴ γυναῖκα σας; Τὴ λέτε καί; Φαντα-
σθήκατε μὲ τὰ σωστά σας πὸς ἔχο φιλ-
λενάδα τὴν κυρὰ Θθανίνα, τὴ Λαμρινή
μὲ ἄλλα, τὴν τιμιώτερη γυναῖκα τῆς
γειτονίας σας τῆς Ἀθηνῶν καὶ τοῦ κα-
σίου; Μὲ συγχωρεῖτε, μὰ δὲν εἶσαστε
καλὰ, κὺρ Θάνο μου! Ἀκού, ἰδέα ποὺ
ἔχει γιὰ τὴν γυναῖκα μου, ποὺ ὅλος ὁ
κόσμος ἔχει νὰ λήγῃ γιὰ τὴν θύλῃ της.

ΠΑΥΛΟΣ (ἀπ' ἔξω, τραυματισμένος):
Τίποτε!... Παργόν!... Ἐκαμα λάθος!
(Κάνει νὰ φύγῃ).

ΑΝΟΣ (Σμαρῶ): Ἄκου!...Κόρε!...
(Ὁ Ὁ Παῦλος γυρίζει): Παργόν μ' ἐ-
γώ!... Γιατὶ χτυπήσατε τὸ παράθυρό
μου! Τὴ λάθος ἐκάματε: Θέλατε νὰ
χτυπήσατε τὸ διαπλόν; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ
εἶναι τὴ κοιλίαν μου. Θέλατε τὸ ἀπὸ
δύο; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ εἶναι τὴ κοιλίαν
μου. Τὴ λάθος!

ΠΑΥΛΟΣ: Κανέν' ἀπὸ τὰ τρία! Ἐ-
καμα λάθος στὸ σπῆτι, στὸν αὐτὴν. Μὲ
συγχωρεῖτε! (Κάνει νὰ περῇ πρὸς τὸ
θύρα).

ΑΝΟΣ (ἀκούων): Τρέχει, ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ βί-
θου, πετιέται στὴν αὐτὴν, σκοπεύον τὸν
Παῦλο καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν τραβήξῃ
μέσῳ: Στάσου, σὺν λέω! Ποῦ πάει;
Χτύπησε τὸ παράθυρό μου, θὰ μοὶ δώ-
σῃ ἐξήγησιν. Ἐτοί εἰν ὁ κόσμος!
Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος τοῦ μοναδίου.
Ἐπὶ ποῦ εἶσαι;

ΠΑΥΛΟΣ (ἀντιστοιχίζοντας): Μόλι-
σταί!... Νὰ σὲς ἐξηγήσω... Μὴ μὲ τρα-
βάτεις... Εἶμαι...

ΑΝΟΣ: Ὅχι ἐδῶ! Νὰ ξεσκω-
ρῶμε τὴν αὐτὴν θέλεις;

ΠΑΥΛΟΣ: Πάμε στὸ δρόμο.

ΑΝΟΣ: Νὰ ξεσκωρῶμε τὴν γειτο-
νὰ θέλεις; (Τὸν τραβᾷ δυνατῶς): Ἐλα
μέσα! Τὴ φράδα; (Τὸν μὲναι): Δὲν
ἀφίνει καὶ κλείνει τὴν πόρτα): Ἐτοί!

Τὸ σπῆτι μου εἶμαι, τὴ δὲν καὶ σκω-
νῶ... Νὰ βάλω καὶ τὸ σακκάκι μου (φορεῖ
τὸ σακκάκι του) καὶ ἐξηγήσω σὺν ἀν-
τα, σὺν αὐτῇ. (Βλέποντας πρὸς τὸ
Παῦλον κινεῖται ἐπιστὰς τὴν νύχτα)
του): Μὴ φράδα, σὺν λέω! Νά, οὐτε
πιστώλια ἔχω, οὐτε μαγαζία. Δὲν τὰ
ἔξω ἐγὼ οὐτε. Μανθόνει εἶμαι, σὺν
εἶπα. Κάποτε! Δὲν εἶμαι χωριστῇ. (Α-
ναύα): Κάποτε!! (Ὁ Παῦλος κἀβεται
σὺν ἀντύπῳ): Ἐτοί ντε! νὰ κάσῃ
δὴν. (Κάβεται): Μὰ μοὶ κατανοεῖται
ποὺ δὲν ἔχω νὰ σοὺ προσφέρω καὶ ται-
γῶ...

ΠΑΥΛΟΣ: Νὰ σὲς προσφέρω ἐγὼ.
(Βγάζει τὸ πακέτο του).

ΑΝΟΣ: Εὐχαριστῶ. Ἐκοφα τὸν
καπνὸ ἐξαιτίας τὰ ἄλλα...

ΠΑΥΛΟΣ (ποὺ ἔχει συνάβει λίγο):
Καλὰ κάματε, μπράδω! (Φινάει τὸ πα-
κέτο του).

ΑΝΟΣ: Ἀηδῶ! ἔς ἔκανα ν' ἄλ-
λούσι!... (Σὰ ν' ἀργήσει πάλι): Δού-
λῳ, λέγε!

ΠΑΥΛΟΣ: Μά... τί νὰ ποὺ δὲν
μὲ πιστεύετε; Σὰς εἶπα, ἐκαμα λάθος.
Γύρευε ἐνα πρόβλημα... ἐνα φίλο μου...
ποὺ κἀβεται στὸ δρόμο τοῦτο, σὲ μὴ
πληκτικαῖα, σὺν τὴ δική σας... Νά,
τότε θυμάται. Εἶναι λίγο πρὸς πᾶν...

Καὶ γὰρ μοὶ ἐπαρῆκα νὰ πηγαῖν
(σπῶνεται) γιατί μὲ περμένει...

ΑΝΟΣ: Κάποτε, κάποτε, παλαιό-
τα! (Ὁ Παῦλος ξενακίδεται): Ἀκούω αὐ-
τά! Ἀχρὰ νοῦξαι πὸς τρώει: Ἀρ πῆ-
γαντες νὰ βρῇ φίλο σου, τὸ παρὰ-
θυρο δὲν χτυπήσας μὲ φόβο καὶ
μὲ τρώει: Ἡ δὲ τοῦδ' ἔχει τὴ φωνὴν
ἐν τὴν ἔσορα; (Φωνάζει): Κό-
σταί!... Μίμη!... Ἀντρέα!... (Ἀπό-
στο): Φιλανδῶ σου γύρευες, πὸς τὸ κα-
βάρ!

ΠΑΥΛΟΣ: Πῶς; Ὅχι!

ΑΝΟΣ: Νά! νὰ! Θηλυκό! γυ-
ναῖκα!

ΠΑΥΛΟΣ: Καλὰ, καὶ μ' αὐτό;

ΑΝΟΣ: Ἄκου!...Κόρε!...
(Ὁ Ὁ Παῦλος γυρίζει): Παργόν μ' ἐ-
γώ!... Γιατὶ χτυπήσατε τὸ παράθυρό
μου! Τὴ λάθος ἐκάματε: Θέλατε νὰ
χτυπήσατε τὸ διαπλόν; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ
εἶναι τὴ κοιλίαν μου. Θέλατε τὸ ἀπὸ
δύο; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ εἶναι τὴ κοιλίαν
μου. Τὴ λάθος!

ΠΑΥΛΟΣ: Κανέν' ἀπὸ τὰ τρία! Ἐ-
καμα λάθος στὸ σπῆτι, στὸν αὐτὴν. Μὲ
συγχωρεῖτε! (Κάνει νὰ περῇ πρὸς τὸ
θύρα).

ΑΝΟΣ (ἀκούων): Τρέχει, ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ βί-
θου, πετιέται στὴν αὐτὴν, σκοπεύον τὸν
Παῦλο καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν τραβήξῃ
μέσῳ: Στάσου, σὺν λέω! Ποῦ πάει;
Χτύπησε τὸ παράθυρό μου, θὰ μοὶ δώ-
σῃ ἐξήγησιν. Ἐτοί εἰν ὁ κόσμος!
Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος τοῦ μοναδίου.
Ἐπὶ ποῦ εἶσαι;

ΠΑΥΛΟΣ (ἀντιστοιχίζοντας): Μόλι-
σταί!... Νὰ σὲς ἐξηγήσω... Μὴ μὲ τρα-
βάτεις... Εἶμαι...

ΑΝΟΣ: Ὅχι ἐδῶ! Νὰ ξεσκω-
ρῶμε τὴν αὐτὴν θέλεις;

ΠΑΥΛΟΣ: Πάμε στὸ δρόμο.

ΑΝΟΣ: Νὰ ξεσκωρῶμε τὴν γειτο-
νὰ θέλεις; (Τὸν τραβᾷ δυνατῶς): Ἐλα
μέσα! Τὴ φράδα; (Τὸν μὲναι): Δὲν
ἀφίνει καὶ κλείνει τὴν πόρτα): Ἐτοί!

Τὸ σπῆτι μου εἶμαι, τὴ δὲν καὶ σκω-
νῶ... Νὰ βάλω καὶ τὸ σακκάκι μου (φορεῖ
τὸ σακκάκι του) καὶ ἐξηγήσω σὺν ἀν-
τα, σὺν αὐτῇ. (Βλέποντας πρὸς τὸ
Παῦλον κινεῖται ἐπιστὰς τὴν νύχτα)
του): Μὴ φράδα, σὺν λέω! Νά, οὐτε
πιστώλια ἔχω, οὐτε μαγαζία. Δὲν τὰ
ἔξω ἐγὼ οὐτε. Μανθόνει εἶμαι, σὺν
εἶπα. Κάποτε! Δὲν εἶμαι χωριστῇ. (Α-
ναύα): Κάποτε!! (Ὁ Παῦλος κἀβεται
σὺν ἀντύπῳ): Ἐτοί ντε! νὰ κάσῃ
δὴν. (Κάβεται): Μὰ μοὶ κατανοεῖται
ποὺ δὲν ἔχω νὰ σοὺ προσφέρω καὶ ται-
γῶ...

ΠΑΥΛΟΣ: Νὰ σὲς προσφέρω ἐγὼ.
(Βγάζει τὸ πακέτο του).

ΑΝΟΣ: Εὐχαριστῶ. Ἐκοφα τὸν
καπνὸ ἐξαιτίας τὰ ἄλλα...

ΠΑΥΛΟΣ (ποὺ ἔχει συνάβει λίγο):
Καλὰ κάματε, μπράδω! (Φινάει τὸ πα-
κέτο του).

ΑΝΟΣ: Ἀηδῶ! ἔς ἔκανα ν' ἄλ-
λούσι!... (Σὰ ν' ἀργήσει πάλι): Δού-
λῳ, λέγε!

ΠΑΥΛΟΣ: Μά... τί νὰ ποὺ δὲν
μὲ πιστεύετε; Σὰς εἶπα, ἐκαμα λάθος.
Γύρευε ἐνα πρόβλημα... ἐνα φίλο μου...
ποὺ κἀβεται στὸ δρόμο τοῦτο, σὲ μὴ
πληκτικαῖα, σὺν τὴ δική σας... Νά,
τότε θυμάται. Εἶναι λίγο πρὸς πᾶν...

Καὶ γὰρ μοὶ ἐπαρῆκα νὰ πηγαῖν
(σπῶνεται) γιατί μὲ περμένει...

ΑΝΟΣ: Κάποτε, κάποτε, παλαιό-
τα! (Ὁ Παῦλος ξενακίδεται): Ἀκούω αὐ-
τά! Ἀχρὰ νοῦξαι πὸς τρώει: Ἀρ πῆ-
γαντες νὰ βρῇ φίλο σου, τὸ παρὰ-
θυρο δὲν χτυπήσας μὲ φόβο καὶ
μὲ τρώει: Ἡ δὲ τοῦδ' ἔχει τὴ φωνὴν
ἐν τὴν ἔσορα; (Φωνάζει): Κό-
σταί!... Μίμη!... Ἀντρέα!... (Ἀπό-
στο): Φιλανδῶ σου γύρευες, πὸς τὸ κα-
βάρ!

ΠΑΥΛΟΣ: Πῶς; Ὅχι!

ΑΝΟΣ: Νά! νὰ! Θηλυκό! γυ-
ναῖκα!

ΠΑΥΛΟΣ: Καλὰ, καὶ μ' αὐτό;

ΑΝΟΣ: Ἄκου!...Κόρε!...
(Ὁ Ὁ Παῦλος γυρίζει): Παργόν μ' ἐ-
γώ!... Γιατὶ χτυπήσατε τὸ παράθυρό
μου! Τὴ λάθος ἐκάματε: Θέλατε νὰ
χτυπήσατε τὸ διαπλόν; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ
εἶναι τὴ κοιλίαν μου. Θέλατε τὸ ἀπὸ
δύο; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ εἶναι τὴ κοιλίαν
μου. Τὴ λάθος!

ΠΑΥΛΟΣ: Κανέν' ἀπὸ τὰ τρία! Ἐ-
καμα λάθος στὸ σπῆτι, στὸν αὐτὴν. Μὲ
συγχωρεῖτε! (Κάνει νὰ περῇ πρὸς τὸ
θύρα).

ΑΝΟΣ (ἀκούων): Τρέχει, ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ βί-
θου, πετιέται στὴν αὐτὴν, σκοπεύον τὸν
Παῦλο καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν τραβήξῃ
μέσῳ: Στάσου, σὺν λέω! Ποῦ πάει;
Χτύπησε τὸ παράθυρό μου, θὰ μοὶ δώ-
σῃ ἐξήγησιν. Ἐτοί εἰν ὁ κόσμος!
Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος τοῦ μοναδίου.
Ἐπὶ ποῦ εἶσαι;

ΠΑΥΛΟΣ (ἀντιστοιχίζοντας): Μόλι-
σταί!... Νὰ σὲς ἐξηγήσω... Μὴ μὲ τρα-
βάτεις... Εἶμαι...

ΑΝΟΣ: Ὅχι ἐδῶ! Νὰ ξεσκω-
ρῶμε τὴν αὐτὴν θέλεις;

ΠΑΥΛΟΣ: Πάμε στὸ δρόμο.

ΑΝΟΣ: Νὰ ξεσκωρῶμε τὴν γειτο-
νὰ θέλεις; (Τὸν τραβᾷ δυνατῶς): Ἐλα
μέσα! Τὴ φράδα; (Τὸν μὲναι): Δὲν
ἀφίνει καὶ κλείνει τὴν πόρτα): Ἐτοί!

Τὸ σπῆτι μου εἶμαι, τὴ δὲν καὶ σκω-
νῶ... Νὰ βάλω καὶ τὸ σακκάκι μου (φορεῖ
τὸ σακκάκι του) καὶ ἐξηγήσω σὺν ἀν-
τα, σὺν αὐτῇ. (Βλέποντας πρὸς τὸ
Παῦλον κινεῖται ἐπιστὰς τὴν νύχτα)
του): Μὴ φράδα, σὺν λέω! Νά, οὐτε
πιστώλια ἔχω, οὐτε μαγαζία. Δὲν τὰ
ἔξω ἐγὼ οὐτε. Μανθόνει εἶμαι, σὺν
εἶπα. Κάποτε! Δὲν εἶμαι χωριστῇ. (Α-
ναύα): Κάποτε!! (Ὁ Παῦλος κἀβεται
σὺν ἀντύπῳ): Ἐτοί ντε! νὰ κάσῃ
δὴν. (Κάβεται): Μὰ μοὶ κατανοεῖται
ποὺ δὲν ἔχω νὰ σοὺ προσφέρω καὶ ται-
γῶ...

ΠΑΥΛΟΣ: Νὰ σὲς προσφέρω ἐγὼ.
(Βγάζει τὸ πακέτο του).

ΑΝΟΣ: Εὐχαριστῶ. Ἐκοφα τὸν
καπνὸ ἐξαιτίας τὰ ἄλλα...

ΠΑΥΛΟΣ (ποὺ ἔχει συνάβει λίγο):
Καλὰ κάματε, μπράδω! (Φινάει τὸ πα-
κέτο του).

ΑΝΟΣ: Ἀηδῶ! ἔς ἔκανα ν' ἄλ-
λούσι!... (Σὰ ν' ἀργήσει πάλι): Δού-
λῳ, λέγε!

ΠΑΥΛΟΣ: Μά... τί νὰ ποὺ δὲν
μὲ πιστεύετε; Σὰς εἶπα, ἐκαμα λάθος.
Γύρευε ἐνα πρόβλημα... ἐνα φίλο μου...
ποὺ κἀβεται στὸ δρόμο τοῦτο, σὲ μὴ
πληκτικαῖα, σὺν τὴ δική σας... Νά,
τότε θυμάται. Εἶναι λίγο πρὸς πᾶν...

Καὶ γὰρ μοὶ ἐπαρῆκα νὰ πηγαῖν
(σπῶνεται) γιατί μὲ περμένει...

ΑΝΟΣ: Κάποτε, κάποτε, παλαιό-
τα! (Ὁ Παῦλος ξενακίδεται): Ἀκούω αὐ-
τά! Ἀχρὰ νοῦξαι πὸς τρώει: Ἀρ πῆ-
γαντες νὰ βρῇ φίλο σου, τὸ παρὰ-
θυρο δὲν χτυπήσας μὲ φόβο καὶ
μὲ τρώει: Ἡ δὲ τοῦδ' ἔχει τὴ φωνὴν
ἐν τὴν ἔσορα; (Φωνάζει): Κό-
σταί!... Μίμη!... Ἀντρέα!... (Ἀπό-
στο): Φιλανδῶ σου γύρευες, πὸς τὸ κα-
βάρ!

ΠΑΥΛΟΣ: Πῶς; Ὅχι!

ΑΝΟΣ: Νά! νὰ! Θηλυκό! γυ-
ναῖκα!

ΠΑΥΛΟΣ: Καλὰ, καὶ μ' αὐτό;

ΑΝΟΣ: Ἄκου!...Κόρε!...
(Ὁ Ὁ Παῦλος γυρίζει): Παργόν μ' ἐ-
γώ!... Γιατὶ χτυπήσατε τὸ παράθυρό
μου! Τὴ λάθος ἐκάματε: Θέλατε νὰ
χτυπήσατε τὸ διαπλόν; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ
εἶναι τὴ κοιλίαν μου. Θέλατε τὸ ἀπὸ
δύο; Μὰ καί μ' ἐκείνῳ εἶναι τὴ κοιλίαν
μου. Τὴ λάθος!

ΠΑΥΛΟΣ: Κανέν' ἀπὸ τὰ τρία! Ἐ-
καμα λάθος στὸ σπῆτι, στὸν αὐτὴν. Μὲ
συγχωρεῖτε! (Κάνει νὰ περῇ πρὸς τὸ
θύρα).

ΑΝΟΣ (ἀκούων): Τρέχει, ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ βί-
θου, πετιέται στὴν αὐτὴν, σκοπεύον τὸν
Παῦλο καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν τραβήξῃ
μέσῳ: Στάσου, σὺν λέω! Ποῦ πάει;
Χτύπησε τὸ παράθυρό μου, θὰ μοὶ δώ-
σῃ ἐξήγησιν. Ἐτοί εἰν ὁ κόσμος!
Ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος τοῦ μοναδίου.
Ἐπὶ ποῦ εἶσαι;

ΚΡΙΣΤΜΑΝ ΓΚΟΥΝΤΜΟΥΝΔΣΟΝ

ΠΡΩΤΗ ΑΝΟΙΞΗ

Μετάφρασις ΘΕΜ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΗΝ άλλη μέρα φάνηκε ο ήλιος. Ο Κίντε πετάχτηκε απ' τον ύπνο του μόλις αίσθάνθηκε τη ζεστασιά στο πρόσωπό του και καθώς άνοιξε τα μάτια του θαμπώθηκε απ' το φως.

Ο Κίντε πέταξε την κουβέρτα και σηκώθηκε και πήγε να πλυθεί. Έτριψε το κορμί του όσο μπορούσε πιο άθόρυβα με την ψυχρή ύγρη πετσέτα, έβρισε το πρόσωπό του και βούρτσισε τα δόντια. Έπειτα στάθηκε κάμποσο και κυττάζονταν στον καθρέφτη. Ήταν λοιπόν πολύ άσχημος; Άλλοτε είχε πολλές φορές σκεφτεί γι' αυτό το ζήτημα και κάθε φορά το συμπέρασμα ήταν συντριπτικό. Άλλα τώρα άρχισε ν' αμφιβάλλει. Παρατήρησε το φρέσκο, παιδικό πρόσωπό του, τα μάγουλα ελαφρά κόκκινα, το δέρμα λευκό σαν κοριτσιού. Είμαι πάρα πολύ νέος, διαπίστωσε. Τα μάτια ήταν μεγάλα κι' άστραφτερά, τα χείλη ματωμένα κόκκινα. Ίσως θάπρεπε νάναι λιγάκι ώχρος και κουρασμένος, έτσι όπως συχνά ήταν ο Άρβιντ το πρωί. Το πρόσωπό του γυάλιζε πολύ, αυτό είχε πολλές φορές ακούσει. Άλλα σήμερα... σήμερα ήταν ασφαλώς αλλοιωτικό! Τα μαλλιά, καστανό-μαυρά και λίγο κατσαρά, ήταν ωραία — αυτό τώδερε — όπως και τα σκούρα του φρύδια. Άλλα τα ματόκλαδα ήταν πολύ μακρύτερα κι' έπειτα η μύτη... — άχ! αυτή η μύτη! Ήταν πολύ μακρύτερα κι' όχι ακριβώς Ι-σια.

Έκανε ένα μορφασμό και χαμογέλασε. Άλλα το χαμόγελο πάγωσε μονομιάς κι' ο Κίντε έμεινε με τα μάτια δρθάνοιχτα κυττάζοντας στον καθρέφτη. Το πρόσωπό του, έτσι για μία στιγμή, του φάνηκε τόσο όμοιο με το πρόσωπο της Έλγκας, τόσο ασύλληπτα όμοιο, σχεδόν απαρύλαχτο! Ξαναδοκίμασε να κάνει τον ίδιο μορφασμό, αλλά στάθηκε αδύνατο. Μόνον με την ανάμνησή του καθαρά είχε φανή στο πρόσωπο της Έλγκας και μαζί το δικό του, αυτό ήταν πράγμα ακατανόητο! Κι' όμως η όπτασία αυτή του είχε δώσει μια σιωπηλή, έντονη χαρά, κάπως ευλαβική και αγωνιώδη, σαν να είχε γίνει μάρτυρας σ' ένα μυστήριο. Δεν το πολυκατάλαβε, δεν το σκέφτηκε πώς, ωστόσο μέσα του για κάμποσο ώρα δεν υπήρχε άλλο τίποτε παρά αυτό το βαθύ, μυστηριώδες συναίσθημα: ότι μία μέρα τα χαρακτηριστικά του θα γίνονταν ένα με τα χαρακτηριστικά κάποιου άλλου προσώπου.

Του φάνηκε τότε πώς την ήξερε από πάντα. Καταλάβαινε πια πώς αυτή ήταν η μία, η μία που κάποτε θάρχονταν. Άλλα ν' αβή έτσι δά, έτσι αλλοιωτικά απ' ότι την έφερνε στα δυνεία του;

Κατέβηκε σιγά-σιγά τη σκάλα κι' άνοιξε την πίσω πόρτα του σπιτιού. Έκεί τον κύκλωσε η μέρα, μία νέα μέρα που όμοια δεν ξανάχε ζήσει ποτέ και που ήταν αλλοιωτική από όλες τις άλλες. Προχώρησε έξω και σε κάθε βήμα τον γέμιζε η κατάπληξη: τίποτε δεν ήταν πλέον όπως ήταν χτές! Ο άσχημος χαλκόλοφος άπάνω απ' το σπίτι ήταν τώρα τόσο ωραίος! Ο γλαυκός ήλιος της χειμερινής έπεφτε άπάνω του σαν ένα άβρο σύννεφο από χρυσόδοκο — κι' όπως η λάσπη που ήταν κόκκινη και τα λιθάρια του σταχτιά, όλος ο λόφος έμοιαζε σαν παλέττα με χρωματιστές κηλίδες.

Ο Κίντε πήρε το δρόμο ανάμεσα απ' τα κοιμισμένα σπίτια. Η πολι-

τεία έδειχνε σαν φρεσκολουμένη απ' τη βροχή της νυχτός. Άκρογιαλιά και δρόμοι, κήποι και στίπια μοσκοβολούσαν φρεσκάδα και παστρά. Ο δρόμος ήταν ακόμα υγρός κι' έδω και κεί υπήρχαν μικρές γουβές. Ο ήλιος έλαμπε μέσ' από έναν άπεραντον, ανέφελο ούρανό. Και το νερό του φιδρύ είχε χαθή. Και κεί μόνον ούρανος, μία άβυσσος από γαλάζιο φως, έπλεγαν όλα: βούνα, βαρκούλες, αποβάθρες. Για μία στιγμή αίσθάνθηκε μία ελαφριά ζάλη: του φάνηκε σ' ένα περπατούσε άπάνω σε πρωτοδημιούργητη γή κι' αυτός ο ίδιος είχε ξαναανιώσει. Τι είχε κάνει λοιπόν η νύχτα με τους κόσμους για νάναι τόσο ωραίο το φως αυτής της αυγής; Η μήπως αυτός δεν είχε άλλοτε προσέξει πώς η γή ήταν τόσο εξαίσια — να τώδεραν τάχα οι άνθρωποι; Μία καινούργια δύναμι φούντωνε μέσα του. Του φαινόταν πώς πρώτα ήταν ένας μισός άνθρωπος ή μισοκοιμισμένος. Τώρα ξύπνησε. Και δεν υπήρχε αυτή την ώρα άπάνω στη γή ούτε ένα πράγμα που ν' μην ήταν ευκλό κι' αυτονόητο.

Μπροστά στο κτίριο της αποβάθρας στάθηκε κάμποση ώρα. Η πόρτα ήταν άνοιχτή, αλλά δε μπήκε μέσα, στάθηκε μόνον εκείδω και κυττούσε την παλιά, άχρωμάτιστη έύληνη σκάλα που ανέβαινε σχεδόν κατακόρυφα στο άπάνω πάτωμα. Κάθε μέρα την πατούσαν τα πόδια της, κάθε μέρα τα χέρια της γλυτρούσαν άπάνω στα κάγκελα. Τα σκαλοπάτια ήταν φαγωμένα κι' όχι πολύ παστρικά, του Κίντε όμως του φαινόταν πώς η σκάλα είχε μία μαγνητική δύναμι. Θά ήθελε να την άγκαλιάσει, θά ήθελε ν' άκουμπήσει το μάγουλό του άπάνω στο κάγκελο. Άλλα δεν έκανε τίποτε απ' αυτά, μόνον τραβήχτηκε και πήγε κατά την αποβάθρα, χωρίς ωστόσο να ξεκαρφώσει τα μάτια του απ' αυτή το παράξενο κτίριο. Δεν είχε ποτέ μογιαχιστή, το έύληνο ντύσιμό του ήταν σταχτύ, όμως τώρα στον ήλιο έδειχνε άνοιχτόκαρδο. Ποτέ του δεν είχε δη ένα τόσο χαρούμενο σπίτι — και σ' αλήθεια το άγάπησε. Μερικά παράθυρα του δευτέρου πατώματος είχαν άσπρες κουρτίνες, άλλα είχαν γαλάζιες και κίτρινες. Η καρδιά του χτύπησε δυνατότερα καθώς συλλογίστηκε πώς ένα απ' τα παράθυρα αυτά ήταν το δικό της, ότι εκείνη θα ήταν τώρα στο κρεβάτι της και θά κοιμώταν — κι' ο ήλιος ίσως έλαμπε άπάνω στην κουβέρτα της. Έκεί μέσα ζούσε κι' άνεπνεε εκείνη, τόσο κοντά του, σχεδόν στο πλάι του. Και σε λίγο, σε λίγες ώρες θά ξαναγτάμωναν και με την παράξενη φωνή της θά τούλεγε: — Με μίς θά συμβή κάτι σπουδαίο!

Άκούμπησε σ' ένα κάγκελλο της αποβάθρας κι' έσκυψε άπάνω στο νερό. Είθε εκεί μέσα το πρόσωπό του που του χαμογέλουσε. Έπειτα πετάχτηκε άπάνω κι' έρριξε τη ματιά του κατά το φιδρύ: Έδω λοιπόν έμελλε να ζήσει τη ζωή του, τώρα ήταν βέβαιος γι' αυτό! Δεν είχε πια τίποτε ν' άναζητήσει, κανένα μοναχικό όνειρο, καμμία άσυχαστή νοσταλγία για καινούργιες θάλασσες και καινούργιες πολιτείες. Όλα όσα όνειρεύτηκε, όλα τα ωραία, είχαν γίνει ζωντανή πραγματικότητα που άνάσκιε και γελούσε κι' είχε γι' αυτόν άλλάξει τον κόσμο δλόκληρο. Έλγκα την έλεγαν — ποτέ του δεν είχε βάλει με το νού πως ένα όνομα μπορούσε νάναι τόσο ωραίο!

Νά ένοιωσε τάχα ο ίδιος το μικρό συννεφάκι του άπροσδιόριστου τούμου, που μέσα στο νού του για μία στιγμή έσκίασε τη χαρά; Κτύπησε πάλι το νερό και το πρόσωπό του φάνηκε συλλογισμένο: του είχε ρθει η ιδέα πώς άπάνω στη γή υπήρχαν σίγουρα πολλές πολιτείες, πέρα από τη θάλασσα, και άπειροι άνθρωποι

που αυτός δε θά γνώριζε ποτέ του. Άν είχε γεννηθή σ' άλλη χώρα, κάτω από άλλον ούρανό και μιλούσε άλλη γλώσσα, θά είχε τάχα και τότε συναντήσει την Έλγκα του;

Η σκέψη αυτή τον άνησυχούσε και γύρισε κατά το δρόμο να φύγει. Ένας γέρος ψαράς τον χαιρέτησε από κάποιον παράθυρο: — «Καλημέρα! Άπό τόσο πρωί λοιπόν στο πόδι»; Ο Κίντε του άπάντησε πρόοχα. Δεν του συνέβαινε και τόσο συχνά να του μιλήνε οι άντρες με τέτοια κολόβολη προθυμία.

Στο μαγαζί ήταν λίγο νταραβέρι εκείνη τη μέρα, γιατί όλοι οι ψαράδες είχαν βγή σό ψάρεμα. Ο Κίντε όμως αίσθάνονταν τρομερή όρεξη για δουλειά και ούτε μία στιγμή δε μπορούσε να μείνει ήσυχος. Άρχισε λοιπόν να σιγουρίζει μόνος την αποθήκη και το μαγαζί. Βαρεία δουλειά, αλλά συντάμει τις ώρες που περνούσαν τόσο άργα. Όλη τη μέρα ήταν χαρούμενος και κεφάτος. Οι πελάτες που έρχονταν να ψωνίσουν στο μαγαζί τον έβλεπαν έτσι και ξεθάρρευν. Ποτέ δεν τούε είχε δη τόσο ευγενικούς, αλλά ούτε του πέρρασε απ' το νού ότι αυτή την ευγένεια την προκαλούσε η ψυχική άλλαγή η δική του.

Ο Άρβιντ ήρθε λίγο πριν κλείση το μαγαζί κι' άρχισε να φλυαρή μαζί του. Κι' αυτός ακόμα ήταν τρομερά κεφάτος και πρόθυμος. Τα πήγαν καλά στην κουβέντα και για κάμποση ώρα έαμψαν φίλοι, όδον, όπως κάτω στο Νότε τον πρώτο κι.α.ο

Φαίνεται, τόσο ελ, αριστημένους σήμερα, είπε άξφανα ο Άρβιντ και κύτταξε τον άλλον πονηρά. Κι' έλεγε γυρίζει άργα χτές το βράδυ. Δεν πιστεύω νάναι ι' αλήθεια το χέρι της Μάρθα σ' αυτή τη δουλειά...

Ο Κίντε γέλασε: — Ή γρήα καρακάξα! Κι' έπειτα αυτή είναι έρωτευμένη με σένα. — Η Μάρθα δεν είναι κακή, αυτό σου λέω μονάχα, παρατήρησε ο Άρβιντ σκεπτικός. Πρόσεξες τί ώράεις γάμπες που έχει; Και... φαντάζομαι πώς...

Άξφανα σάπασε και χαμογέλασε μόνος. Ο Κίντε τον κύτταξε στο πρόσωπο, τον τελευταίο καιρό φαινόταν πιο φρέσκος και τί όμορφος που ήταν αλήθεια! Άλλα είχε παχύνει πολύ, αυτό τώβλεπε κανείς στα μάγουλα και στο πηγούνι. Δεν παραπήγαινε με κορίτσια τώρα τελευταία — ίσως φρονιμέψει, σκέφτηκε ο Κίντε και χαμογέλασε. Τώρα μάλιστα τον συμπαθούσε κι' είχε το αίσθημα πώς ήταν φίλοι αληθινοί κι' ο Άρβιντ με όλα του τα ελαττώματα ήταν ένα καλό παλληκάρι.

Πού ήσουν χτές τόσο άργα; οώτρησε άπότομα ο Άρβιντ κι' η φωνή του δεν ήταν τόσο φιλική όπως πριν.

— Πουθενά. Έφαγα στο Χόλ κι' έπειτα βγήκα λίγο περίπατο.

— Έφαγες στο Χόλ;

Ο Άρβιντ πήρε μία δυσάρεστη έκφραση, τα μικροσκοπικά του μάτια έρριξαν ένα βλέμμα διαπεραστικό, αλλά συνήρθε άμέσως.

— Σε μισή ώρα μπορείς να κλείσης, είπε ψυχρά, σαν άφεντικό που μιλούσε στον ύφιστάμένο του.

Ο Κίντε χαμογέλασε. Άείξε σήμερα να τον κάνει λίγο να θυμώσει.

Η καρδιά του χτυπούσε να σπάση, όταν πήρε τον άνήφορο στο Χόλ. Το καρδιοχτύπι είχε άρχισει προτού ακόμα κλείσει το μαγαζί, τώρα όμως όλο και χειρότερε. Όλη τη μέρα ήταν σίγουρος πώς το κορίτσι θάρχονταν σήμερα το βράδυ. Δεν είχε βέβαια συμφωνήσει τίποτε, δεν είχαν τίποτε πη και όμως υπήρχε κάτι σαν υπόσχεση. Τώρα που η νοσταλγημένη στιγμή πλησίαζε ο Κίντε έγινε άβέβαιος και νευρικός. Έπρεπε να ρθ, αυτό ήταν σά ζήτη-

μα ζωής και θανάτου. Άλλ' αν δε ρθ; Προσπάθησε να βαδίση σιγά και ν' άνοιξη χωρίς βιασύνη την πόρτα. Κατάρθωσε ακόμα να φορέσει μία μάσκα άδιαφορίας. Ένα έντελώς κοινό δωμάτιο ήταν αυτό όπου μπήκα: άπόψε ήταν τόσο φωτεινά, ώστε δεν είχαν ανάψει τη λάμπα — και η Έλγκα δεν ήταν εκεί!

Κάθησε στο τραπέζι κι' άρχισε να τρώη έντελώς άυτόματικά. Ο Άρβιντ είχε φύγει άπό ώρα, πάντα κατάνιπε το φαί του μέσα σε πέντε λεπτά. Άλλα ο παπουτσις Άρνε ήταν ακόμα εκεί. Είχε ένα κεφάλι ξαναμμένο και δυσκολευόταν να φάη. Στο διβάνι κάθονταν μερικά κοριτσόπουλα που δοκίμαζαν να φλυαρήσουν μαζί του. Κάθε φορά που έκείνος άπαντούσε κάτω, αυτά έσκαζαν στα γέλια. Γιατί ο Άρνε Γερμάνσον ήταν σκνίπα στο μεθύσι και μιλούσε μόνον «Ρομπαλούκ».

Η Μάρθα δε φανερώθηκε παρά όταν ο Κίντε χτύπησε το κουδούνι: το τσάι είχε κι' όλας κρυώσει. Δε φαινόταν στην καλή της. Το σουρωμένο της μούτρο ήταν το ίδιο κόκκινο σαν του άδερφού της και παρά λίγο να έσπαζε την τσαγέρα όταν την άπείθωσε στο τραπέζι.

— Δε βρίσκεις τη φίλη μου γλυκαία; Χί-χι-χι... είπε ένα κοριτσόπουλο απ' το διβάνι. Βραχνομιλούσε και τέντωνε το κεφάλι του σαν κοκκοράκι.

— Ίρεσιμποπάτα! άπάντησε ξαναμμένος ο παπουτσις στην άκατάληπτη γλώσσα του.

Τότε άνοιξε η πόρτα της κουζίνας και η Μάρθα πρόβαλε το κεφάλι της. Ήταν έξω φρενών, τόσο που μπερδεύονταν η γλώσσα της.

— Άρνε, κατάρθωσε επί τέλους να πη, ντροπή κομμάτι!

— Μάς το στόμα σου, παληοθήλυκο! άπάντησε έκείνος.

Η πόρτα ξανάκλεισε βροντώντας. Ο Άρνε άναστενάξε τότε κάνα-δυό φορές, έσπρωξε πέρα τα άνοστα φαγητά και σηκώθηκε άπάνω τρικιλίζοντας. Έξω στο διάδρομο του βγήκε μπροστά του η Μάρθα και τώδερε να πάει άπάνω να κοιμηθ. Ο Άρνε όμως ήθελε να βγή έξω κι' άρχισε να της μιλάει «ρομπαλούκ». Θηρίο είχε γίνει η Μάρθα άκούοντας αυτή την άλλαμπουρνέζικη γλώσσα που δεν καταλάβαινε.

Ο Κίντε δεν είχε όρεξη καθόλου, ωστόσο έκανε πός έτρωγε. Τα κορίτσια απ' το διβάνι έχασκαν όλη την ώρα μαζί του και προσπαθούσαν ν' άνοίξουν κουβέντα, αυτός όμως άπαντούσε τόσο άφαιρέμένα που στο τέλος άναγκάστηκαν να τον αφήσουν ήσυχο και ν' άρχίσουν σιγοκομμένα μεταξύ τους. Είχε νευριάσει τόσο πολύ που του ρχόταν να τις πετάξει όλες έξω. Η Μάρθα δε θά είχε αντίρρηση, ένα όμως απ' τα κορίτσια ήταν η μικρότερη άδερφή της Λόβλας Λούντβικς — και για χάρη της έκανε σιγά-σιγά μάτια. Ο Κίντε όμως όλο και νευρίαζε περισσότερο κι' έπινε άράδα τσάι, το ένα φλυτζάνι άπάνω στ' άλλο. Ωστόσο — παραγγυόταν — μπορούσε ακόμα να ρθ. Η ώρα δεν ήταν ακόμα έννεα.

Επιτέλους, έξω στο διάδρομο, ο παπουτσις τα κατάρψε να φύγει. Πήρε τρικιλίζοντας τον κατήφορο προς μία ψαροκαλύβα, όπου ζούσε κάποιος λαθρέμπορας, ενώ η Μάρθα έμπαζε τις φωνές απ' την κουζίνα. Το κορίτσι διασκεδάζαν με τον καυγά και πήγαιναν να πινούν απ' τα γέλια. Δεν όποφύονταν πια: ο Κίντε σηκώθηκε κι' έφυγε.

Πού πήγε ο πόνος όλη η ώραία χαρά εκείνης της μέρας; Ο κόσμος δεν ήταν πια όμορφος και πρωτόπλαστος: βράδυ ήταν και μελαγχολία και το σκοτάδι έπληξε άπάνω απ' την πολιτεία. Τράβηξε άκρη-άκρη στο ποταμάκι και βασάνιζε το μυαλό του με σκοτεινούς λογισμούς: το καλύτερο θάταν να πνιγεί, νάπεφε απ' την αποβάθρα στη θάλασσα, κάτω

απ' τα παράθυρά της. Τα πάντα ήταν σαν νάχαν σβυστή. Το μουρμούρισμα του νερού άνηχούσε στ' αυτιά του σά μοιρολόι και μία βαθειά μελαγχολία πλάκωνε τη γή.

Όταν έστριψε στο δρόμο του σπιτιού της, νάτην που έβγαίνει απ' τη σκοτεινή άμπατη χορεύοντας καταπάνω του. Άντι να χαιρετήσει όπως χαιρέτανε, πέρασε το μπράτσο της κάτω απ' το δικό του και τον έσφιξε:

— Ώρες σε περιμένο, του λέει, ώρες... Είπα πώς δε θάρχουσιν πια!...

VI

Τον τράβηξε μέσα στο σπίτι, άνεβηκε μαζί του τη σκεβρή σκάλα και μπήκε σ' ένα μακρύ διάδρομο.

— Ο πατέρας είναι στο ψάρεμα, είπε. Η γρηά Μπερντίνια έχει βγή έξω. Μπορούμε να καθήσουμε ήσυχα έδω και να φλυαρήσουμε.

Αυτός δεν άκουγε τίποτε άλλο παρά τον ήχο απ' τα λόγια της, την άνοιξιάντικη γλώσσα της φωνής που θυμίζει μουσικό ποταμάκι.

Πέρασαν από ένα μεγάλο δωμάτιο με πολλές «κοκέτες» στερεωμένες στον τοίχο γύρω από ένα μακρύ τραπέζι: έδω έτρωγε και κοιμόταν ο πατέρας της με τους ναύτες του.

— Η Μπερντίνια κοιμάται στην κουζίνα. Άλλ' από δώ κοιμάμαι έγώ!

Ο Κίντε έρριξε μία ματιά μέσ' απ' την πόρτα που εκείνη άνοιξε. Άπό κάτω, βαθεία, άνεβηκε τότε μέσα του μία παλιά άνάμνησι: μία ωραία γυναίκα είχε ρθ κάποτε στο σπίτι όπου κατοικούσε μικρό παιδί. Άρχισε να κουβεντάζει με το παράξενο, ντροπαλό αγόρι, έμαθε πώς ήταν όρφανό και δεν είχε κανένα σύντροφο τών παιγνιδιών του. Κι' άξαφνα το πήρε στα γόνατά της: έκείνο άκουγε αποπάνω του την άνεύπνωτα μαλακή, βαθεία και τρυφεράτατη φωνή της κι' έζησε μία στιγμή λυτρωτικής ευτυχίας μέσα στη μητρική της άγκαλιά. Το ελαφρύμα που δοκίμασε τότε, καθώς έσφιγγε το κεφάλι του ύποσταχτικά στον άρωματισμένο της κόρφο, το ίδιο ελαφρύμα ξαναδοκίμασε τώρα — κι' η παιδική του ψυχή έλευτερώθηκε από κάθε κακό, γιατρεύτηκε και μαλακώσε, οι πόνοι έσπάσαν, οι νωσταλγίες έκπληρωθηκαν κι' ήταν σάμπως να έμπαινε σ' ένα λαμπρό φως...

Τον ξύπνησε η φωνή της:

— Μα τί τρέχει λοιπόν, Κίντ; Και γέλασε. Είσα αλήθεια άστεύος, θάλεγε κανείς πώς κανείς τη βραδυνη σου προσευχή.

Δοκίμασε κι' αυτός να γελάσει, αλλά το πρόσωπό του έμεινε σοβαρό και δε μπόρεσε να πη λέει. Το μικρό δωμάτιό ήταν μισοσκοτεινό, μ' όλο που έξω υπήρχε τόσο φως, αλλά το παράθυρό του ήταν μικροσκοπικό, είχε μόνον δυό τζάμια και στο επάνω τζάμι έκρέμοταν μία κουρτινίτσα. Φτηνό άρωμα μύριζε εκεί μέσα και οι άμμογιάτιστοι τοίχοι ήταν σπαρμένοι με εικόνες από έφημερίδες, όλες γαλάζιες κι' άλλες κόκκινες. Ήταν όμως καθαρά και κομψά και το στενό κρεβάτι κάλοστρωμένο. Κάτι τι ασύλληπτο έπρόδινε πώς εκεί μέσα ήταν κρεββατοκάμαρα κοριτσιού: κάτι άγνό, όρεσερο που υπήρχε στην άτμοσφαιρά. Η ελάνθια, που τον συνεπήρε καθώς μπήκε στην πόρτα, βαστούσε ακόμα μέσα του. Του φαινόταν πώς είχε μπη σε ιερό και δε θά τον εάφινε καθόλου να δη έκει μέσα άγγέλους. Έκείνη τάχασε κάπως, έτσι που έστεκε δίπλα της τόσο παράξενα.

— Μπορείς να καθήσης άπάνω στο κρεβάτι, είπε ξαφνικά. Έγώ θά καθώσω στο παράθυρο.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.